

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

40. An non obstante copula violanter extorta intralimestre, possit sponsa, quæ vim passa est, contradecente viro, ad Religionem transire? Et an possit talis femina, qua in isto casu vim patitur, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

concepta ex cogitatione concubitus cum muliere, si vxor esset; sed hanc sententiam in praxi non audeo consulere Laym. in Theol. moral. lib. 1. tract. 3. c. 2. n. 13. & ego similiter; & illam nouissimè reprobatur Calstr. Palau. tom. 1. tract. 1. disp. 2. punct. 10. §. 2. num. 6.

4. Dicendum est igitur absolute non esse licitam viduis delectationem ortam ex cogitatione copulae habitae tempore matrimonij, neque sponis de futuro delectari de copula habenda tempore coniugij, vnde licet Valentia ubi supra, tom. 4. disp. 6. quast. 4. punct. 4. per se loquendo, teneat primam sententiam, attamen postea sic asserit. Quoniam motus saltem concupiscentiae faciliè excitatur, cum illa delectatio in animo haeret, crediderim propter periculum consentiendi directè, aut indirectè in aliquam concupiscentiam mortalem, plerumque talem delectationem de actu praeterito coniugali in vidua esse mortale peccatum; aut enim grauis mulier est, & pia, aut leuis. Si est grauis, & pia, non admittet, vel certè non fouebit eiusmodi delectationem in animo; sin autem leuis est, magno periculo sese exponit, propter rationem dictam, itaque peccat mortaliter. Hac Valentia.

RESOL. XL.

An non obstante copula violenta intra bimestre possit sponsa, quae vim passa est, contrahente viro, ad Religionem transire?

Et an possit talis femina, quae in dicto casu, vim patitur, incontinenti conari ad semen emittendum iam receptum? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 24. alias 242.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Thomas Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 21. n. 6. cum aliis penes ipsum, quibus adde Emanuellem Sa. ver. mat. n. 17. quia sponsus grauem intulit iniuriam cum non haberet ius copulam extorquendi ante bimestre concessum; ex cap. ad nostram, de emp. & vend. cap. tuae, de clericis non resid. cap. sedes, de rescript. cum multis similibus, quae congerit Tiracuellus de retract. lign. §. 3. glossa 9. n. 68.

2. Sed opinio contraria praeter alios multos tenet nouissimè aduersus Sanchez Basilius Pontius de matrim. lib. 9. cap. 10. num. 3. quia iam matrimonium consummatum est, & iura sine distinctione loquuntur, quare vbi ius non distinguit, nec distinguendum est, nisi turpitudine sequatur. Non ergo potest talis femina inuito viro ad Religionem transire. Ceteras rationes videbis apud praefatum Pontium ubi supra, qui num. 4. inuehitur etiam contra Sanchez loco citato, n. 22. asserentem posse talem feminam, quae in isto casu vim patitur, incontinenti conari ad semen emittendum iam receptum, quia tunc inquit, semen non habet pacificam vasis possessionem. Sed ait Pontius, si dum reluctatur femina, euenit, vt semen effunderetur extra vas, illam ego à peccato liberam iudicarem. At semel effusum semen, atque receptum, cuius nullus alius vsus est, nisi in ordine ad generationem, emittere turpissimum est. Neque verò, quia femina posset, dum vim patitur, virile membrum extrahere, ideo potest & semen iam receptum emittere, nam aliud est impedimentum apponere, dum quasi in via est ad consummationem violentus aggressor; aliud verò semen eicere, cum iam ad finem peruentum est, & consummatum matrimonium, vt satis constat. Et denique inquirendum est à Sanchez, quo sine honestari possit ea eicere seminis; nam vt ea honestari possit, necessarium esset, vt duo concurrerent praecipua, vnam

Tom. II.

efficacius alio; hic autem concurrat praecipuum naturale non eiciendi semen, cum consilio suscipiendi habitum religiosum. Quomodo ergo potest illa effusio honesta reddi? Hac omnia Pontius loco cit. contra Sanchez, cuius sententiam principalem positam in titulo quaestionis his non obstantibus, tenet nouissimè Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 10. part. 3. cap. 6. num. 3. Vide etiam Villalobos in summ. tom. 1. tract. 13. diff. 13. num. 5. hanc quaestionem tractantem.

RESOL. XLI.

An sponsa per vim oppressa à sponso ante bimestre possit semen incontinenti expellere?

Et an intra bimestre possit maritus uxorem inuitam cognoscere, absque peccato mortali dato, quod de ingredienda Religione non cogitet?

Et an, qui non cogitat ingredi Religionem, statim ac sit contractus, teneatur reddere alteri debitum.

Et notatur, quod quantumvis transierit bimestre ante consummationem, volenti ingredi Religionem irrogari iniuriam, si vi comprimatur ad consummationem, quando statim ac ab ipso petitur debitum, vult Religionem ingredi, quia ei licet ingredi statim. Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 18.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam, tanquam probabilem, admittit Sanchez de matr. to. 1. lib. 2. disp. 25. n. 17. ea communi doctrina, quam amplectuntur, Sotus lib. 5. de iust. quast. 1. art. 8. versic. De bonis autem. Bañes 2. 2. quast. 64. art. 7. dub. 3. ad 2. Aragonius art. 7. fol. 382. §. In hac difficultate explicanda. & ibi Salonijs controuers. 2. §. Ex his sequitur. Manuel. 1. tomo Summae. 2. editione, cap. 136. n. 15. ex doctrina, inquam, quae habet, licere priuata auctoritate furem incontinenti, vbi furtum arripuit, antequam in loco tuto constitutus sit, percutere, & eam reputari defensam: similiter ergo reputabitur defensa, cum incontinenti, & statim, ac semen receptum est, femina vim passa expellit, secus quando iam semen habet possessionem, & est quasi in loco tuto constitutum: tunc enim non erit defensa, sed intrinsecè malum. Et confirmatur: quia posset femina illa vim passa, quocumque tempore membrum virile extrahere, si posset, quamuis semen effundendū esset, non enim teneret id pati: ergo incontinenti ac effusum est, potest similiter expellere: quia, cum nondum semen habeat pacificam vasis possessionem, adhuc quasi in fieri, & in ipsa effusione reputatur esse. De sponsa autem de praesenti per vim cognita, id non affirmarem: quia iniuria est multò leuior, nec infamiam patitur, & damnum non est adco grane. Nec de femina per metum cognita, quia copula fuit voluntaria; & cum peccato admissa. Ita Sanchez.

2. Sed aduersus illum acriter insurgit Magister Taxeda in Theol. moral. tom. 2. lib. 4. tract. 1. num. 124. Quia expellere semen intra vas constitutum, est intrinsecè malum, vt pote contra naturam ordinantem semen illud ad prolis generationem: ergo ex nulla causa honestari potest. Secundo, quia ex illo semine viri intra vas feminae deciso, potest oriri proles: ergo vxor illud expellens peccat contra iustitiam, irrogans proli maximam iniuriam. Tertio, quia quando semen iam habet possessionem; & est quasi in loco tuto constitutum, nequit vxor vi oppressa illud expellere: ergo neque quando statim, & incontinenti decisum est. Antecedens conceditur à Sanchez, Sed euidenter probatur consequentia: quia semè ià decisū intra vas feminae, in quoque loco sit, siue na-

Gg 2 pē

Sup. hoc in Ref. praeterita §. 2. pauld post initium, à vers. alleterem posset, & in to. 5. tr. 6. ex doctrina Ref. 32. prope finem, à vers. vbi tamen:

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 5. tr. 6. ex doctrina Ref. 32. prope finem, à vers. Vbi tamen.